

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Fylkesmannen i Vest-Agder
Samfunnsavdelingen
Serviceboks 513
4605 KRISTIANSAND S

Deres ref
2009/6944

Vår ref
201000798-/DH

Dato

4

27 OKT. 2010

Innsyn i kommunegrenser

Miljøverndepartementet viser til brev fra Fylkesmannen 23. februar 2010.

Offentlig organ som disponerer en kopi av Statens kartverks database over administrative grenser (ABAS), skal etter nåværende ordning i utgangspunktet henvise forespørsel om utlevering av ABAS-data til Norsk Eiendomsinformasjon AS og deres forhandlernettsverk. Tilgang til dataene skjer mot betaling. Hjemmel for å kunne ta betaling framgår bl.a. av offentligforskrifta § 4 femte ledd.

I løpet av høsten 2009 mottok en kommune i Østfold og fire kommuner i Vest-Agder begjæring om innsyn i kommunegrensene i medhold av offentleglova. Fylkesmannen er klageinstans for vedtak kommunene fatter i forhold til offentleglova. Fylkesmannen har i forbindelse med sin klagebehandling funnet det er nødvendig å innhente synspunkter fra Miljøverndepartementet som ansvarlig for Statens kartverk og Justisdepartementet som forvalter av offentleglova. Innsynsbejæringene er likelydende fremsatt overfor kommunene i både Østfold og Vest-Agder, og fylkesmennene i begge fylker er opptatt av at det vedtak som fattes er likelydende. Henvendelsen fra fylkesmannen i Vest-Agder er således fremsatt også på vegne av Fylkesmannen i Østfold.

Justisdepartementet har besvart henvendelsen i brev 21. oktober 2010.

Miljøverndepartementet viser til dette for spørsmål som gjelder offentleglova generelt.

Miljøverndepartementet forstår det slik at saken i realiteten gjelder en begjæring om utlevering av utdrag fra Statens kartverks database over administrative grenser (ABAS)

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Myntgt. 2
postmottak@md.dep.no
www.miljo.no

Telefon
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Avdeling for regional
planlegging
Telefaks
22 24 95 60

Saksbehandler
Dag Høgvard
2224 5917

som viser kommunegrensen på «SOSI»¹ dataformat, eventuelt «Shape»². Kommunene har avslått begjæringen om slikt utlevering.

Kommunegrensene forvaltes i dag i matrikkelen. I utgangspunktet skal tilgang til kommunegrensedata fra matrikkelen vurderes ut i fra reglene i matrikkellova. Kommunegrensene i ABAS er således å betrakte som en arbeidskopi av dataene i matrikkelen. Departementet mener likevel at ABAS må betraktes som en selvstendig database som kan behandles uavhengig av behandlingsreglene i matrikkellova. Vi legger til grunn at tilgang til kommunegrensedata kommer inn under reglene i matrikkellova § 30 tredje ledd og matrikkelforskriften § 13 om utvidet adgang til å utlevere enkelte matrikkelopplysninger. Vi viser også til at de hensyn som gjelder behandling av matrikkelopplysninger generelt, bl.a. personvern, i liten grad gjelder for behandling av kommunegrensedata.

Etter Miljøverndepartementets vurdering er ABAS ikke et saksdokument. Det kan således ikke kreves innsyn i ABAS med hjemmel i offentleglova § 3. Det har imidlertid ikke betydning for allmennhetens rett til tilgang til opplysningene i ABAS. ABAS er opprettet av staten med sikte på at offentlige og private brukere skal kunne gjøre seg nytte av opplysningene. Tilgang til ABAS vil således omfattes av reglene om viderebruk av informasjon fra offentlig sektor, jf. offentleglova § 2 sjuende ledd. Det innebærer bl.a. forbud mot forskjellsbehandling mellom sammenliknbare tilfeller, jf. offentleglova § 6.

Etter vår vurdering vil således enhver bruker i utgangspunktet kunne kreve utlevert data om en kommunegrense fra ABAS på SOSI-format, slik det er gjort i dette tilfellet, jf. offentleglova § 30 første ledd tredje punktum. Dette er imidlertid data som er allment tilgjengelige gjennom Norsk Eiendomsinformasjon AS og deres forhandlernettsverk. Kommunen har således anledning til å henvise forespørselen til Norsk Eiendomsinformasjon AS og deres forhandlernettsverk, jf. offentleglova § 30 første ledd fjerde punktum.

Statens kartverk er rettighetshaver til ABAS. Etter gjeldende ordning skal Statens kartverk la salg av denne type produkter skje gjennom Norsk Eiendomsinformasjon AS og deres forhandlernettsverk. Ordningen er basert på retningslinjer for Statens kartverk omtalt i St.meld. nr. 30 (2002-2003), jf. kap. 6.2. Ordningen er å betrakte som en enerettsordning med hjemmel i offentleglova § 6 andre ledd. Andre offentlige organ som har bruksrett til kopier av ABAS, er også omfattet av denne enerettsordningen. Utlevering av kommunegrensedata direkte fra matrikkelen vil i praksis komme inn under samme ordning.

Gjeldende prispolitikk for Statens kartverks produkter innebærer at det skal kreves betaling for utlevering av data fra ABAS. Hjemmel for slik betaling framgår bl.a. av offentlegforskrifta § 4 femte ledd. Avtale om viderebruk av data fra ABAS reguleres i

¹ SOSI-formatet er en åpen norsk bransjestandard for utveksling av geografisk informasjon

² Shape er et dataformat som er utviklet og kontrollert av det amerikanske datafirmaet ESRI

henhold til lisensavtale som den som ønsker tilgang til dataene, må inngå med rettighetshaverne til ABAS eller deres representant.

Vi vil for orden skyld opplyse om at departementet legger opp til at enerettsordningen for Norsk Eiendomsinformasjon AS skal opphøre. Opphøret av enerettsordningen innebærer imidlertid i seg selv ingen vesentlige endringer i gjeldende prispolitikk.

Norsk Eiendomsinformasjon AS gir tilgang til data fra ABAS (data om administrative grenser, herunder data om kommunegrenser) over Internett via netthandelsløsningen "Infoland" (<https://www.infoland.no/wps/infoland/#top>) eller via forhandler (se oversikt over forhandlere av kartdata på Infoland).

Utdrag av ABAS vil kunne forekomme i saksdokument hos Statens kartverk, kommunen eller andre offentlige organ. Et slikt saksdokument vil være omfattet av innsynsretten etter offentleglova § 3. Det vil være opp til en konkret vurdering av saksdokumentet som det begjæres innsyn i, om dokumentet kan sies å være allment tilgjengelig gjennom overnevnte formidlingskanaler. Dersom dette ikke er tilfellet, er organet selv henvist til å gi innsyn i dokumentet. Organet må i så fall foreta en konkret vurdering om det skal tas betaling for kopi av dokumentet eller ikke. Dersom dokumentet i hovedsak framstår som et utdrag av ABAS, vil det være rimelig å legge den samme prispolitikken som gjelder for ABAS, også til grunn for krav om betaling for kopi av vedkommende dokument, jf. offentlegforskrifta § 4 femte ledd.

Med hilsen

Kari Strande (e.f.)
avdelingsdirektør

Dag Høgvard
seniorrådgiver

kopi: Justisdepartementet
Statens kartverk